

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПИСЬМА СТУДЕНТІВ КОМП'ЮТЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Наталія Дичка

Національний технічний університет України "КПІ"

Проаналізувавши сучасну ситуацію навчання англomовного професійно-орієнтованого письма студентів комп'ютерних спеціальностей та можливі шляхи її покращення шляхом залучення елементів дистанційних технологій, необхідно звернути увагу на підходи навчання та психологічну готовність студента вивчати професійно-орієнтоване письмо із залученням елементів дистанційного навчання.

Беручи до уваги визначення дистанційного навчання І.В. Секрет [2] дамо визначення аудиторного навчання з елементами дистанційних технологій англomовного професійно-орієнтованого писемного мовлення на прикладі створення ТЗ на програмну розробку. Навчання англomовного професійно-орієнтованого писемного мовлення з елементами дистанційного навчання є формою навчання, в умовах якого відбувається взаємодія викладача і студента, а також студентів між собою, здійснюється іноді на відстані і включає усі компоненти, притаманні навчальному процесу (цілі, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання) для набуття знань, формування навичок і розвитку вмінь професійно-орієнтованого письма.

Аналіз існуючих джерел, як практичного так і теоретичного характеру, дозволив нам виділити основні теоретичні підходи до навчання написання технічного завдання (ТЗ) до програмного забезпечення за допомогою дистанційних технологій: процесуальний (process approach, process-oriented writing), текстовий (text-based/product approach, product-oriented writing) та жанровий (genre-based writing), соціальний (social approach), компетентнісний (competence approach), особистісно-орієнтований (learner-centred). Розглянемо кожен підхід.

Про роль **процесуального підходу** до писемного мовлення декларували такі науковці як І. Павловська, Дж. М. Рід, К. Тріббл, Дж. М. Суейлз, Дж. Р. Мартін. Вони наголошували, що "динамічна система вилучення і передачі інформації" є процесом створення тексту [1]. Слідом за науковцями ми виділяємо 3 етапи розроблення ТЗ до програмної розробки: дотекстовий, текстовий і післятекстовий. Розробник ТЗ (specwriter) на кожному з цих етапів вирішує певні завдання. Відповідно до нашої методики на дотекстовому етапі студент аналізує і структурує ТЗ: вивчає інформацію стосовно написання ТЗ, аналізує текст-зразок ТЗ, формулює тему власного ТЗ, структурує його спираючись на стандарт IEEE – 830, складає вихідні дані до ТЗ тощо. На текстовому етапі відбувається створення ТЗ: аналіз стилістичних особливостей ТЗ, вивчення лексики та граматичних конструкцій, характерних для ТЗ, написання 3-х частин ТЗ (Introduction, Overall description, Specific requirements). На післятекстовому етапі, студент здійснює редагування, оцінювання власного ТЗ та ТЗ одногрупників і надсилає остаточний варіант викладачу.

Наступними підходами є **текстовий** (text-based/product approach) та **жанровий** (genre approach), які активізуються на текстовому етапі навчання складання ТЗ. У нашому дослідженні ми пропонуємо текстовий підхід в якому текст ТЗ виступає як статичний об'єкт і є своєрідним прикладом для наслідування [1]. Вивчивши і проаналізувавши модель тексту-зразка, студенти створюють власний текст жанру ТЗ.

Соціальний підхід застосовується від дотекстового до післятекстового етапів. Прихильники соціального підходу (social approach) О.Н. Гришина, М.А. Демьяненко, Т.М. Дридзе, Д. Дуглас, К. Морров та інші підкреслюють, що для здійснення успішної комунікації необхідна інтеграція адресанта і тексту із читачем, а також співробітництво викладача зі студентами в процесі навчання. У нашому дослідженні соціальний підхід реалізовується через інтеграцію учасників комунікації (розробників ТЗ (specwriters), користувачів програмної розробки (users), замовників (customer), викладачів (tutors), редакторів (editors) у сферу професійно орієнтованої проблематики (сфера програмування) для створення ТЗ до програмної розробки.

Проблема **компетентнісного підходу** (competence approach) стала предметом вивчення багатьох дослідників: В. Луговий, В. Носков, І. Секрет, Т.В. Литнєва, Н. Стеніна, В. Поліщук. У нашому дослідженні компетентнісний підхід реалізовується спрямуванням навчання на формування професійної компетентності у прогнозованій діяльності – написання ТЗ до програмної розробки. Навчання у створеній системі вправ створює професійні ситуації перед студентом, вирішуючи які, студенти уявляють себе у професійному просторі. Цей підхід застосований на 3-х етапах навчання: дотекстовому, текстовому та післятекстовому.

Одночасно у контексті компетентнісного підходу до навчання особливого значення набуває **особистісно-орієнтований підхід** (learner-centered), обґрунтований С.Л. Рубінштейн, І.О. Зимня, Л.С. Виготський, Б.Г. Ананьєв, О.М. Леонтьєв. У нашій методиці особистісно-орієнтований підхід (learner-centered) передбачає організацію процесу навчання з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей студентів комп'ютерних спеціальностей (мислення, пам'ять, сприйняття, увага, інтелект, інтереси), урахування мотиваційних, інтелектуальних та інших загальних та спеціальних здібностей студентів комп'ютерних спеціальностей, факторів професійної підготовки, з метою розроблення системи вправ для створення ТЗ до програмної розробки.

Література:

1. Бессмертная Н.В. К вопросу о типологии текста/Н.В. Бессмертная//Лингвистика текста и обучение иностранным языкам. – К.: Высш. школа, 1981. – С.48–54.

2. Секрет І.В. Формування іншомовної професійної компетентності студентів вищих технічних навчальних закладів в умовах дистанційної освіти: Монографія. – Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2011. – 386 с.